

Споредъ заведената традиция, обработениятъ за печатане материялъ отъ прѣброяването на населението се помѣства въ двѣ отдѣлни публикации. Въ едната се излагатъ единичнитѣ най-характерни свѣдѣния за населението по отдѣлни населени мѣста; тя се състои отъ 12 отдѣлни книжки, по една книжка за всѣки административенъ окръгъ. Втората — подъ насловъ **Общи резултати отъ прѣброяването на населението** — съдържа общитѣ данни за населението, въ различни и възможни за печатъ комбинации, по околии, окръзи и общо за царството.

Въ настоящата публикация сж помѣстени численитѣ резултати отъ прѣброяването, по населени мѣста.

* * *

Материялътъ отъ прѣброяването е разпрѣдѣленъ тукъ въ седемъ отдѣлни таблици, възъ основа на сжщитѣ елементи, които се съдържатъ и въ публикациитѣ отъ прѣдшестващитѣ двѣ прѣброявания.

Внесени сж нѣкои незначителни промѣни въ нѣкои таблици: едни отъ послѣднитѣ сж малко разширени и допълнени, а въ таблица III сж сгруппирани елементитѣ отъ таблицитѣ III, IV и V на прѣдпослѣдното прѣброяване. Съ тия промѣни, безъ да се намалятъ пълнотата и нагледността на даннитѣ, се постигна едно значително съкращение обема на публикацията. За смѣтка на послѣдното се прибави една нова таблица (V) за разпрѣдѣлението на населението по занятия, въ която се изтъква професионалната структура на населението въ всѣко населено мѣсто по главни категории занятия и по положение въ занятieto.

Както и по-рано, въ таблица I домакинствата сж раздѣлени на *обикновени* и *колективни*. При послѣдното прѣброяване, обаче, отъ колективнитѣ домакинства се изключиха болничнитѣ заведения за обикновено-болни, понеже, споредъ наредбитѣ по това прѣброяване, всички болни отъ обикновени болести лежащи на лѣчение въ болницитѣ и др. лѣчебни заведения се смѣтатъ като врѣменно отсъстващи отъ своитѣ домакинства и, поради това, сж прѣброени като гости въ болничното заведение. Само неизлѣчимо-болнитѣ въ приютитѣ и болницитѣ за такива болести сж броени като членове на колективно домакинство.

Въ настоящата публикация, населението, което има обикновеното или постоянното си мѣстожителство въ населеното мѣсто, е именувано съ по-подходящото и по-точното си название **мѣстно** или **осѣдло** население, вмѣсто **правно** население, както се е именуvalo въ по-прѣдишнитѣ публикации.

Въ таблица I се даватъ цифри за броя: 1) на всичкото мѣстно население; 2) за оная частъ отъ него,

която врѣменно отсъства отъ мѣстожителството си въ деня на прѣброяването; 3) за цѣлото налично население и 4) за врѣменно присѣстващитѣ като гости и пжтници въ врѣме на прѣброяването.

Всички послѣдуещи таблици се отнасятъ само до фактическото (наличното) население.

Въ таблица V населението е разпрѣдѣлено най-първо на 2 главни групи: *активно* и *неактивно* население, т. е. а) лица, които сами упражняватъ извѣстно занятие и живѣятъ отъ упражнението на това занятие, и б) лица, които, като сѣмейни и др. членове отъ домакинствата на първитѣ, живѣятъ отъ упражняването отъ тия послѣднитѣ занятия, безъ сами да взематъ участие въ упражнението на това занятие. По-нататкъ, активното население се разпрѣдѣля по положение въ занятieto на 3 категории: 1) *самостоятелни*, работящи за своя лична смѣтка; 2) *помощници* и *служащи*, 3) *работници*. Къмъ втората категория (помощници и служащи) сж причислени, освѣнъ техническиятъ и административниятъ персоналъ отъ индустриалнитѣ и търговскитѣ заведения, и всички способни за работа членове отъ домакинствата на сѣлскитѣ ступанства, на възраст отъ 15 до 74 г. включ. мжжетѣ и отъ 15 до 64 г. женитѣ, които нѣматъ свои отдѣлни занятия, а сж декларирали, че помагатъ въ занятieto на домакина. Къмъ сжщата категория сж отнесени и всички държавни, окръжни и общински чиновници и служащи, съ изключение на прислугата (разсилни, вратари, пазачи, метачи и чистачи, слуги и пр.); послѣднитѣ влизатъ въ категорията *«работници»*. Въ графи 7 и 8 на таблицата (*«Всичко»* активно население) сж прибавени и шефоветѣ на домакинства безъ работа, съ неизвѣстни професии и живуци отъ просия въ деня на прѣброяването; тия лица, по нѣмане възможность да се разпрѣдѣлятъ по положение въ занятieto, не фигуриратъ въ прѣдшестващитѣ графи на таблицата. Най-послѣ, въ втората половина на таблицата населението на всѣко населено мѣсто е разпрѣдѣлено по главни категории занятия.

Останалитѣ таблици не се различаватъ отъ ония на публикацията върху прѣдпослѣдното прѣброяване.

Подробности върху плана, метода и организацията на прѣброяването сж изложени въ публикацията **Общи резултати отъ прѣброяването на населението на 31 декември 1910 г., книга I.**

* * *

Публикуването на резултатитѣ отъ прѣброяването, приготвени и прѣдадени въ печатницата още прѣзъ м. юний 1912 год., закжснѣ до днесъ, поради настъпнитѣ въ страната събития прѣзъ есенята сжщата година.

София, октомври 1913 год.

Главенъ Директоръ на Статистиката: **Кир. Г. Поповъ.**